

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2007 rd

Statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 maj 2007 statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011 (SRR 1/2007 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samt-

digt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- justitieminister Tuija Brax.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Lagutskottet har sett på regeringens rambeslut utgående från justitieministeriets förvaltningsområde och satt särskild fokus på fängsvårdsväsendets och åklagarväsendets resurser. Andra frågor som utskottet tittat på är de nya målen för statsförvaltningens produktivhetsprogram och resurserna för rättspolitisk forskning.

Fängsvårdsväsendet

Fängelselokalerna ska enligt rambeslutet totalrenoveras bl.a. för att sanitetsutrymmena ska bli ändamålsenliga. Jämfört med 2007 uppges ramarna ha nivåhöjts med 4,5 miljoner euro per år för verkställighet av straff och med fem miljoner euro per år för programmet för bygginvesteringar i fängelser och hyreshöjningar. Besparingar väntas uppstå: 800 000 euro per år när fångantalet minskar och 900 000 euro årligen från 2009 till följd av att användningen av förvandlingsstraff minskar.

Särskilt under senaste valperiod påtalade lagutskottet upprepade gånger de knappa anslagen för fängsvårdsväsendet (se t.ex. LaUU 15/2006 rd, LaUU 18/2005 rd, LaUB 10/2005 rd, LaUU 18/2004 rd och LaUU 7/2003 rd). Den 1 oktober 2006 trädde en omfattande översyn av lagstiftningen om verkställighet av fängelsestraff i kraft. För att målen med översynen ska nås behövs det ansevärt med resurser. Det gäller att fortsatt hålla fast vid dessa mål, t.ex. att så många fångar som möjligt ska placeras i arbete, utbildning eller andra aktiviteter som främjar deras färdigheter, menar utskottet. Därför är det helt på sin plats att fängsvårdsväsendet anvisats extra anslag genom rambeslutet. Det bör nogas akt på att de faktiskt förslår för att avlasta den av arbete överlupna personalen.

Utskottet har upplysts om att ramarna knappast tillåter en effektivisering av drogrehabiliteringen eller annan rehabilitering i fängelserna och inom kriminalvården. Det är kortsiktigt sparande, menar utskottet. Fångarna dras allt oftare med drog- och psykproblem och därför vore

adekvat rehabilitering viktig för att minska återfallsbrottslighet och få stopp på en ond cirkel av utanförskap och marginalisering. Utskottet ser det som angeläget att anslag anvisas för ökad rehabilitering.

Enligt inkommen utredning är ett program för bättre fångvård aktuellt vid justitieministeriet. Som utskottet tidigare konstaterat i ett av sina beslut (LaVP 117/2006 vp) ger utskottet sitt helhjärtade stöd för alla åtgärder justitieministeriet vidtar för att metodiskt på sikt utveckla verkställigheten av straff och i synnerhet fångvården.

Åklagarväsendet och snabbare rättegångar

Enligt rambeslutet påskyndas behandlingen i krävande brottmål och utökas åklagarnas deltagande i förundersökningen. Jämfört med 2007 uppges anslagen till åklagarväsendet ha nivåhöjts i ramarna med 1,5 miljoner euro per år samtidigt som en miljon euro till om året avsatts för att behandlingen av krävande brottmål ska gå snabbare och åklagarna delta mer i förundersökningen.

Under föregående valperiod uttryckte utskottet upprepade gånger sin oro över åklagarväsendets njugga anslag och de utdragna rättegångarna (se t.ex. LaUU 15/2006 rd, LaUU 18/2005 rd och LaUU 18/2004 rd). Det finns alltså all anledning att avsätta extra anslag för åklagarväsendet. Den förkortning av åtalprövningstiderna som tillägsanslagen avses leda till utgör ett essentiellt inslag i de åtgärder som enligt planerna ska korta ner den tid behandlingen av brottmål sammantaget kräver. Särskilt för brottsoffret är det viktigt att domstolsbehandlingen inleds genast efter att förundersökningen blivit klar. Ett annat faktum som talar för en kort åtalsprövningstid är att personbevisningen blir mindre trovärdig ju längre tiden lider. Detta leder i sin tur till att besluten tenderar bli överklagade.

Utskottet vill i detta sammanhang påpeka att det inte räcker med ökade anslag utan att man också planmässigt bör försöka arbeta för kortare rättegångar med andra metoder. Effektivare åtgärder för att förhindra att sammanträden måste ställas in, möjligast effektiva utnyttjande av det skriftliga förfarande som tillåts i brottmål och,

som sista utväg, införande av rättskyddsmedel för utdragna rättegångar kunde ingå i metodarsenalen.

Produktivitetsprogrammet

Av rambeslutet framgår det att regeringen i enlighet med utfästelse i regeringsförklaringen kommer att fortsätta driva produktivitetsprogrammet för statsförvaltningen framåt. De åtgärdsbeslut som togs av den föregående regeringen leder till att de statsanställda minskar med ca 9 600 årsverken från 2005 till 2011. Inom justitieministeriets förvaltningsområde blir det frågan om 720 årsarbeten. Regeringens ambition är enligt rambeslutet att personalen ska minska med ytterligare 4 800 årsverken. Beslut om hur detta extra bortfall ska fördelas mellan förvaltningarna torde fattas hösten 2007.

Utskottet har i ett tidigare sammanhang uttalat sitt bekymmer över vilka konsekvenser det får för domstolsväsendet om så bara de 720 årsverkerna försvinner som planerat (se LaUU 7/2006 rd). Som ovan konstaterats är de personella resurserna även på andra centrala verksamhetssektorer inom justitieministeriets förvaltningsområde redan nu ytterst knappa. Av denna anledning anser utskottet att de planerade nya nedskärningarna absolut inte får drabba justitieministeriets förvaltningsområde.

Rättspolitisk forskning

Utskottet påpekade under föregående valperiod upprepade gånger att anslagen för rättspolitisk forskning behöver ökas (LaUU 15/2006 rd, LaUU 9/2006 rd och LaUU 18/2004 rd). Men någon anslagshöjning för ändamålet finns inte med i rambeslutet.

Utskottet vidhåller sin tidigare ståndpunkt att forskningsanslagen för justitieministeriets förvaltningsområde måste höjas ordentligt i systematisk ordning. Detta är angeläget med hänsyn till att de rön om rättsförhållandena som forskningen genererar är A och O för en metodisk kriminalpolitik och annan rättspolitik och för en lagberedning av hög kvalitet. I dagsläget förfogar den rättspolitiska forskningen över så njugga resurser att de forskningsdata som behövs

som underlag vid beslutsfattandet bara kan tas fram i begränsad omfattning.

Här vill utskottet också poängtera att frågan om hur den rättspolitiska forskningens tillstånd och finansiering kunde stärkas bör tas upp i samband med den pågående översynen av statens sektorsforskning.

Utlåtande

Lagutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 8 juni 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Heidi Hautala /gröna
vordf. Anna-Maja Henriksson /sv
medl. Esko Ahonen /cent
Oiva Kaltiokumpu /cent
Ilkka Kantola /sd
Krista Kiuru /sd
Sanna Lauslahti /saml

Outi Mäkelä /saml
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Markku Pakkanen /cent
Lyly Rajala /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Tero Rönni /sd
Mirja Vehkaperä /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tuomo Antila.